

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАДАННЯ КРИЗОВОЇ ДОПОМОГИ ОСОБИСТОСТІ»

Кафедра юридичної психології

Дисципліна для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, ступеня вищої освіти магістра С4 Психологія галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Статус дисципліни – вибіркова;
Рівень вищої освіти – другий (магістерський);
Ступінь вищої освіти – магістр;
Форми здобуття вищої освіти – інституційна (заочна);
Мова навчання – державна;
Навчальний рік – 2025-2026
Форма підсумкового контролю – залік

Романенко Оксана Вікторівна

доктор психологічних наук, професор

<https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=8G5ICegAAAAJ>

Контактний телефон

Електронна адреса

Розклад навчальних занять

Консультації

Тел.: 098-481-75-73

E-mail: k015@naiau.kiev.ua

Робоче місце: пл.

Солом'янська, 1, каб. 325

Очні:

(відповідно до графіка консультацій науково-педагогічних працівників кафедри) з 14:00 до 16:30

Онлайн:

електронною поштою, пн-пт
з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу

<https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichnikafedri/kafedra-yuridichnoyi-psihologiyi/navchalno-metodichna-robota/perelik-disciplin.html>

Стислий опис навчальної дисципліни

«Психологічні засади надання кризової допомоги особистості» є навчальною дисципліною, що спрямована на формування знань, умінь та практичних навичок здобувачів щодо надання психологічної допомоги особистості в умовах кризи. Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні основи надання психологічної допомоги особистості в умовах кризи. Навчальна дисципліна складається з трьох тем, які стосуються загальних понять кризової допомоги особистості; кризової інтервенції як методу первинної психологічної допомоги; застосування інтегративних моделей психотерапії у системі кризової допомоги особистості.

Основні поняття навчальної дисципліни: криза; психотравма; кризова інтервенція; методи психотерапії, інтегративні моделі психотерапії.

Мета викладання навчальної дисципліни «Психологічні засади надання кризової допомоги особистості»: *загальноосвітня (навчальна)* – формування у слухачів системи знань про надання психологічної допомоги особистості в умовах кризи; *виховна* – формування у слухачів уявлень про етичні засади надання кризової допомоги особистості; виховання професійно важливих якостей особистості; *розвивальна* – розвиток умінь коректного застосування знань, одержаних під час вивчення навчальної дисципліни.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Психологічні засади надання кризової допомоги особистості» є засвоєння здобувачами вищої освіти основних теоретичних понять і положень надання кризової допомоги особистості; оволодіння системою знань про методи кризової інтервенції; формування уявлень здобувачів про інтегративні психотерапевтичні моделі надання кризової допомоги особистості.

Формат навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Психологічні засади надання кризової допомоги особистості» проводиться в заочному форматі, має чітку структуру, завдання і систему оцінювання.

Форми та методи навчання – *словесні методи* (лекція, розповідь-пояснення), *наочні* (ілюстрація), *практичні* (репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія); кейс-метод; метод моделювання.

Система підсумкового контролю – застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX). *Методи підсумкового контролю*: усна відповідь або тестування.

Пререквізити: «Організаційно-правові засади надання психологічної допомоги різним категоріям громадян», «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології», «Актуальні проблеми кризової психології», «Сучасні тенденції психотерапевтичного впливу».

Постреквізити: «Психологічна реабілітація постраждалих від воєнних дій».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що

передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проєктами.

Спеціальні компетентності

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Додаткові спеціальні компетентності, визначені за освітньою програмою:

СК11. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги особам (групам осіб) у складних життєвих ситуаціях.

На рівні знань здобувачі вищої освіти мають засвоїти:

знати:

- теоретичне підґрунтя надання кризової допомоги особистості;
- класичні теорії та підходи у кризовій психології;
- основні тактики та стратегії застосування методів кризової інтервенції;
- інтегративні психотерапевтичні моделі надання кризової допомоги особистості;

На рівні навичок і вмінь здобувачі вищої освіти мають:

- визначати доцільність застосування певного методу надання кризової допомоги особистості в системі психологічного забезпечення професійної діяльності поліцейських;
- планувати професійну взаємодію у відповідності до запиту клієнта;
- застосовувати інтегративні моделі надання психологічної допомоги особистості в умовах кризи.

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	4 год.
семінарські / практичні заняття	6/4 год.
самостійна робота	76 год.

Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/вибірковий
2025-2026	2	Психологія	1	Вибірковий (В)

Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в Інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
Т.1. Загальні поняття кризової допомоги особистості (2 год.) План: 1. Характерні особливості кризи. 2. Основні принципи кризової допомоги особистості 3. Робота психолога в осередку екстремальних дій	Лекція	Ноутбук проектор	www.nbu.gov.ua www.nplu.org https://lukl.kyiv.ua/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		
Т.1. Загальні поняття кризової допомоги особистості (2 год.) План: 1. Характерні особливості кризи. 2. Основні принципи кризової	Семінар	Ноутбук проектор	www.nbu.gov.ua www.nplu.org https://lukl.kyiv.ua/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змоделювати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності фахівця.	Від 2 до 5.	

допомоги особистості 3. Робота психолога в осередку екстремальних дій							
Т.2. Кризова інтервенція як метод первинної психологічної допомоги (1 год.) План: 1. Ідентифікація почуттів клієнта та поєднання їх зі змістом ситуації. 2. Дослідження проблеми разом із клієнтом 3. Визначення ресурсів для опрацювання кризи	Лекція	Ноутбук проектор	www.nbuiv.gov.ua www.nplu.org https://lukl.kyiv.ua/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		
Т.2. Кризова інтервенція як метод первинної психологічної допомоги (2 год.) План: 1. Ідентифікація почуттів клієнта та поєднання їх зі змістом ситуації. 2. Дослідження проблеми разом із клієнтом 3. Визначення ресурсів для опрацювання кризи	Семінар	Ноутбук проектор	www.nbuiv.gov.ua www.nplu.org https://lukl.kyiv.ua/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності фахівця.	Від 2 до 5.	
Т.3. Застосування інтегративних моделей психотерапії у системі кризової допомоги особистості (1 год.) 1. Пріоритетність інтегративних моделей психотерапії 2. Екофасилітація як супроводження переходу особистості до нової ідентичності в умовах кризи	Лекція	Ноутбук, проектор	www.nbuiv.gov.ua www.nplu.org https://lukl.kyiv.ua/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		

3. Визначення ресурсів для опрацювання кризи							
Т.3. Застосування інтегративних моделей психотерапії у системі кризової допомоги особистості (2 год.) 1. Пріоритетність інтегративних моделей психотерапії 2. Екофасилітація як супроводження переходу особистості до нової ідентичності в умовах кризи 3. Визначення ресурсів для опрацювання кризи	Семінар	Ноутбук, проектор	www.nbu.gov.ua www.nplu.org https://lukl.kyiv.ua/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності фахівця.	Від 2 до 5.	
Т.3. Застосування інтегративних моделей психотерапії у системі кризової допомоги особистості (4 год.)	Практичні		www.nbu.gov.ua www.nplu.org https://lukl.kyiv.ua/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	На матеріалі конкретного запиту клієнта (за вибором здобувача) розробити та презентувати комплекс заходів надання психологічної допомоги особистості в умовах кризи.	Від 2 до 5.	

Основні інформаційні джерела

Рекомендована література

- Зликов В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях В.Л.Зликов, С.О. Лукомська, О.В. Федан. – К.: Педагогічна думка, 2016. – 219 с.
- Калмиков Г., Доброскок С. Дискурсивно-компетентнісні аспекти підготовки майбутніх психотерапевтів у психологічних і медичних ЗВО України. Психолінгвістика в сучасному світі. 2020. № 15. С. 95–99.
URL : <https://doi.org/10.31470/10.31470/2706-7904-2020-15-95-99>.
- Кехеле Х., Томе Г. Психоаналітична терапія. Теорія і практика. Львів : Літопис. Видавництво Ростислава Бурлаки, 2021. 720 с.
- Королук Т.І. Проблема використання вітчизняних психотехнік у консультативній та психотерапевтичній роботі. *Практична психологія та соціальна робота*. К., 2013. № 2. С. 57-63.
- Медведєв В. С., Кудерміна О. І., Горбенко Д. А. Психологічна служба правоохоронних органів України : навч. посіб. Київ : Нац. акад. внутр. справ,

2022. 188 с.

6. Основи психотерапії : навч. посіб. М.І. Мушкевич, С.Є. Чагарна; за ред. М.І. Мушкевич. Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк 2017. 420 с.

7. Основи реабілітаційної психології : подолання наслідків кризи : навч. посібник / За заг. ред. Н. Пророк. Київ, 2020. 208 с.

8. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко... Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. К. : ТОВ «Видавництво «Логос». 207 с.

9. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю : навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи Л. М. Вольнова. К., 2012. 275 с.

10. Світовий досвід психоедукації населення в умовах війни та воєнних загроз : науково-аналітична доповідь / [Л. Г. Чорна, П. П. Горностай, Т. С. Асланян та ін.] ; за наук. ред. Л. Г. Чорної ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2024. 50 с.

Інформаційні ресурси вивчення дисципліни

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	www.nbuv.gov.ua
Національна Парламентська бібліотека України	www.nplu.org
Публічна бібліотека імені Лесі Українки	https://lukl.kyiv.ua/

Технічне та програмне забезпечення/обладнання.

Пакет програмних продуктів Microsoft Office; мультимедійний проєктор, комп'ютер, інтерактивні дошки.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання.

Дисципліна «Психологічні засади надання кризової допомоги особистості» сформована та викладається відповідно до вимог Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ, яке було розроблено на основі українського та світового досвіду етичної нормотворчості. Даний документ затверджений Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 27.03.2018) та введений в дію наказом ректора Академії (наказ № 422 від 30.03.2018). Згідно з його положеннями, члени наукової спільноти у своїй діяльності керуються нормами та правилами етичної поведінки та професійного спілкування, зважають на принципи та умови дотримання академічної доброчесності.

Оцінювання результатів навчання

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<i>участь в роботі впродовж занять, у тому числі опрацювання завдань самостійної підготовки / залік – 60/40</i>
Вимоги до письмової роботи	<i>не передбачається</i>
Семінарські заняття	<i>під час семінарських занять здобувачів відбувається опрацювання навчальних</i>

		<i>питань у межах плану, а також вивчення окремих розділів дисципліни під керівництвом викладача.</i>	
Умови допуску до підсумкового контролю		<i>за умови засвоєння визначеного науково-педагогічним працівником обсягу навчального матеріалу, виконання поточних практичних завдань.</i>	
Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль	Підсумкова кількість	
	Залік	балів	
Мах 60%	Мах 40%	Мах 100%	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Силабус схвалено на засіданні кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ 03 липня 2025 року, протокол № 19.

Завідувач кафедри

Іван ОХРИМЕНКО

Підпис автора силабусу:

Оксана РОМАНЕНКО